

ชื่อสมุนไพร กำลังวัวเถลิง

ชื่ออื่น ช้าวัวเถลิง (ประจวบคีรีขันธ์) กำลังทรีพี ชะแมบ(ตราด) ปูน ไม้ปูน (สุราษฎร์ธานี) ปูนทา (นราธิวาส) ตีนตั่ง ตีนต้าง (เลย)

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Anaxagorea luzonensis* A. Gray

ชื่อวงศ์ ANNONACEAE

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

กำลังวัวเถลิง จัดเป็นไม้เถาเนื้อแข็ง หรือไม้พุ่มเลื้อยโดยที่ลำต้นมีหนามแข็งห่าง ๆ เห็นชัดเจน และบริเวณกิ่งจะมียางค์เป็นตะขอ ใบเป็นรูปรีถึงรูปขอบขนาน กว้าง ประมาณ 3-6 เซนติเมตร ยาว 10-16 เซนติเมตร โคนใบกลม แผ่นใบค่อนข้างหนาและแข็ง ผิวมัน มีเส้นแขนงใบข้างละ 6-9 เส้น ก้านใบยาว 0.5-2 เซนติเมตร ดอกออกเดี่ยวหรือเป็นกระจุก ประมาณ 2-3 ดอก ตามซอกใบ หรือตามลำต้น ก้านดอกยาว 0.5-1 เซนติเมตร ใบประดับ 1 คู่ กลีบเลี้ยง 3 กลีบ รูปไข่กว้าง ยาวประมาณ 5 มิลลิเมตร ดอกสีเขียวอมขาว กลีบวงนอก 3 กลีบ รูปขอบขนาน ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร กลีบวงใน 3 กลีบ รูปใบหอก ยาว 0.6-1 เซนติเมตร มีก้านกลีบสั้น ๆ มีเกสรเพศผู้ยาว 3 มิลลิเมตร มี 5-7 คาร์เพล มี 3-6 ผลเป็นแบบย่อยแห้ง แล้วแตก ลักษณะรูปกระบอก ยาว 1.5-3 เซนติเมตร ก้านผลยาว 1.5-2 เซนติเมตร ข้างในมีเมล็ดอยู่ 2 เมล็ด เป็นรูปไข่กลับ ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร สีสน้ำตาลดำเป็นมันวาว

ใบ

กำลังวัวเถลิง

ดอก

ผล

สรรพคุณ

มีการนำกำลังวัวเถลิงมาปลูกเป็นไม้ประดับในร่ม เพราะดอกของกำลังวัวเถลิง เมื่อบานเต็มที่แล้ว จะมีกลิ่นหอมทำให้บริเวณใกล้เคียงที่ปลูกจะมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ นอกจากนี้ยังมีการนำกำลังวัวเถลิงมาใช้เป็นยาสมุนไพรมาตั้งแต่ในอดีตแล้ว โดยในตำรายาไทยระบุถึงสรรพคุณไว้ว่า **เนื้อไม้ เปลือก และราก** รสมัน ร้อนติดผาด หรือรสรخمเฟื่อน ช่วยบำรุงโลหิต บำรุงธาตุบำรุงเส้นเอ็น แก้ปวดเมื่อยตามร่างกาย แก้กษัยบำรุงกำลัง บำรุงกระดูกให้แข็งแรง บำรุงไต แก้กålามเนื้อล้้อม เส้นล้้อม เป็นยาอายุวัฒนะ